

krátce

Mladí redaktori píší pro Hradec

HRADEC Mladé talenty se rozhodla oslovit redakční rada městského zpravodaje v Hradci nad Moravicí. Soutěž, která bude probíhat po celý letošní rok, dá šanci žákům 2. stupně základních škol zveřejnit své příspěvky v Hradeckých novinách. Uspějí jen ti nejlepší. Zkusit si práci redaktora mohou žáci v šesti kolech, což odpovídá počtu vydání Hradeckých novin. Do každého čísla bude vybrána jen ta nejzdařilejší práce. Dbát je nutno na kompozici i stylistickou formu článků, výběr těch správných slov i originalitu a především obsah. Témata jsou otevřená, stejně tak literární žánr, musí se však týkat Hradce. Aktuální nebo historické události, místní zajímavosti, typy na výlety, osobnosti, kultura, sport, se v propagačním letáku městského úřadu. Kdo raději vymyslí příběhy, má možnost zaslat třeba i povídku. Žádný text by ale delkou neměl přesáhnout půl strany velikosti A4. Příspěvky mohou žáci zasílat na email zpravodaj@muhradec.cz, nebo na adresu Městského úřadu v Hradci a je potřeba uvést své jméno, adresu, školu i ročník. Nejuspěšnější autoři budou odměněni nejen publikováním svého textu v hradeckém dvouměsíčníku, ale také cenou. Ani ti, kteří vybraní nebudou, nepřijdou zkrátka. Čtyři šťastlivci totiž budou na konci roku zařazeni do losování o další krásné ceny. Poslední možnost zasílat příspěvky do lednového vydání byla toto úterý, další šanci mají mladí redaktori do 15. března. (pav)

Ulice Vítkova svítí úsporněji

VÍTKOV Téměř tři sta nových lamp veřejného osvětlení již svítí ve Vítkově. Město tak pokračuje ve svém plánu vyměnit veškerá svítidla na svém území, což by mělo vést k úspoře energie. Hotovy jsou již dvě etapy projektu. Při té první v roce 2017 bylo úsporněji osvětlení instalováno v místních částech Vítkova. Druhá část výměny za 3,4 milionu korun pak byla dokončena na již v listopadu loňského roku, a to přímo v ulicích města. Na obě etapy město získalo dotaci ze Státního programu na podporu úspor energie EFEKT, která v loňském roce činila 1,3 milionu korun, zbývající peníze město zaplatilo z vlastního rozpočtu. Co se tedy změnilo? Na 288 již stojících sloupů veřejného osvětlení byla instalována nová LED svítidla a vyrůstalo také osm nových lamp. Vedení města předpokládá, že by po rekonstrukci mělo dojít k úspoře energie až o 53 procent. I proto se pokouší realizovat také třetí etapu výměny osvětlení. „I pro letošní rok se město snaží získat dotaci na realizaci poslední etapy, ve které bychom chtěli vyměnit zbylá svítidla. V říjnu byla podána žádost o dotaci na ministerstvo průmyslu a obchodu do programu EFEKT pro rok 2019,“ informuje Michaela Kaspříková z odboru služeb města Vítkova. „Snad budeme i potřeť úspěšní,“ dodává. (pav)

Bylo vyhlášeno výběrové řízení na ředitele dopravního podniku

OPAVA Až do 10. února se mohou hlásit zájemci o uvolnění post ředitele Městského dopravního podniku v Opavě. Jak jsme již informovali dříve, na funkci ředitele rezignoval Jaromír Walaski. Jako oficiální důvod uvedl pracovní vyšetření a vyhození. Kdo se bude chtít přihlásit do výběrového řízení, může svoji přihlášku poslat elektronicky na e-mail vyberoverizeni@mdpov.cz a do předmětu napsat: Výběrové řízení – pozice ředitel / ředitelka Městského dopravního podniku Opava, a.s. Předpokládaný termín nástupu by poté byl už 1. března. Předem dány favority zatím není a mohou se hlásit lidé z podniku i kdokoli zvenčí. (dat)

Ohnivý karneval v brazilském stylu

OPAVA Latinskoamerickými rytmy důl minulou sobotu kulturní dům Na Rybníčku. Uspěšně se zde již tradiční společenský ples s titulem Karneval v Rio, který přivítal profesionální kubánské tanečnický trio. Maria Isabel a Ricky Haus uvedli návštěvníky do varu a předvedli pořádné žhavou show. Tropický karneval každým rokem pořádá Taneční škola Holos Opava a také letos byl zajištěn bohatý program. O zájemce, kteří se chtěli naučit latinskoamerické tance, se postarali kubánské profi tanečnické, kteří je naučili základní choreografie a poté sami vystoupili na parketu. Součástí programu bylo rovněž vystoupení žáků ZŠ Ilji Hurníka či bohatá tombola. (tep)

Tanečníci Ricky Haus a Maria Isabel nazhavlili publikum. Foto: Facebook

Cestování do budoucnosti je reálné, říká mladý vědec z Uzbekistánu Arman Tursunov, který dělá výzkum na Slezské univerzitě v Opavě

Očekával jsem zakřiveného vědce, s nímž se budu domlouvat lámanou angličtinou. Místo toho jsem v Armanovi Tursunovi objevil usměvavého sedmadvacetiletého mladíka, komunikujícího bez problémů v češtině, a to na velice kvalitní úrovni. Přestože podle běžných měřítek je tento hupebně nadaný astrofyzik všestranný génius, se skromností sobě vlastně to popírá. Pojdme si spolu s ním otevřít okno nejen do jeho duše, ale také do enormně zajímavé oblasti výzkumu, který v Opavě provádí – vesmíru. Zjistíme například, jak je to s cestováním časem, nebo že i vědci věří v mimozemský život.

vyšší energii vznikají v blízkosti supermasivních černých děr. Jedná se o takové částice, jejichž energie je miliardkrát vyšší než energie, která se urychluje na Zemi, například na známém velkém hadronovém urychlovači v CERNu. To znamená, že nehledě na to, že černé díry, jak už vychází z názvu, jsou nejtemnějšími objekty, které vyzařují částice nejvyšší energie.

Exotická země Uzbekistán Pojdme se teď trochu podívat na vás osobně. Jaké bylo vaše dětství v Uzbekistánu a jak jste se vůbec dostal ke studiu fyziky? Narodil jsem se v rodině fyzika a doktorky a podle staré uzbeké tradice jsem se mohl stát buď fyzikem anebo doktorem. Ve skutečnosti mě velice ovlivnil můj otec, který mě od dětství bral s sebou na své přednášky a povzbuzoval můj zájem o vědu. Jako dítě, kromě studia s svým otcem a školou, jsem rád hrál na klavír. Chodil jsem do hudební školy a v roce 2009 jsem absolvoval Státní konzervatoř v Taškentu, obor klavír.

Kulturní šok jsem neměl. Je to možná tím, že jsem potomkem kočovného lidu. doxni církve, synagogy i buddhistické chrámy. Myslím si, že takový volný postoj je spojen nejen s komunistickou minulostí země, ale i historickým vývojem celé Střední Asie. Během mnoha staletí, dokonce až do toho minulého, byl středoasijský region převážně kočovný. Pro kočovné kmeny bylo to těžké dodržovat přísná pravidla islámu. U nás si můžete a můžete koupit alkohol. A mimochodem, české pivo je v Uzbekistánu velmi oblíbené.

Přesto má Uzbekistán kontroverzní pověst. Po osamostatnění v devadesátých letech se vlády ujal Islam Karimov, Západem vnímaný jako diktátor. Docházelo zde také k bojům s radikálními muslimy i teroristickým útokům. Jak jste všechny tyto věci a jako dítě a mladý člověk vnímal? Velice dobře si pamatují devadesátá léta. Narodil jsem se těsně před rozpadem Sovětského svazu v roce 1991 a vyrůstal jsem již v nezávislém Uzbekistánu. První desetiletí po rozpadu SSSR to nebylo snadné. Nastala vážná krize, především v hlavách lidí. Mnoho lidí emigrovalo ze země, zejména ti vzdělanější. Moji rodiče se rozhodli zůstat v Uzbekistánu, protože jejich kořeny a příbuzní byli tam. Železná opona padla, přišla demokracie, ale spolu s ní přicházely radikální myšlenky, pokusy o zneužití věřících. V Taškentu bylo skutečně několik teroristických útoků. Myslím si, že v tomto okamžiku bylo nutné učinit rozhodnutí, aby se zabránilo radikálům uchopit moc. V tom vidím hlavní roli prvního prezidenta Islama Karimova, kterému se podařilo porazit radikální islámské hnutí, zachovat sekulární charakter státu. Během posledních patnácti let nebyly v Uzbekistánu spáchány žádné teroristické útoky, ani nevypukl jediný etnický nebo náboženský konflikt. V Taš-

Unikátní observatoř na střeše Slezské univerzity byla otevřena v roce 2015.

Co děláte, když zrovna nepracujete? Zajdete si třeba s kamarády na pivo? Jasně. Mám velmi rád české pivo. Před pár lety jsme s mým kolegou Jarkem Vrbovu organizovali týdenní večerní vědecké semináře pro mladé vědce a studenty, po nichž se stalo tradicí jít na pivo, kde pokračujeme ve vědeckých diskusích, ale již v neformální podobě. Mimo to za dobrého počasí rád cestuju po okolí. A pokud je počasí deštivé, pak hraju doma na kytaru.

Slezská univerzita díky vám získala a získává značnou prestiž v zahraničí. Jde přitom o jednu z nejmladších vysokých škol v České republice. Jaký máte názor na její úroveň? Děkuji, ale v Opavě je spousta mých kolegů, kteří jsou mnohem talentovanější než já. Pokud jde o úroveň Slezské univerzity, tak mohu poukázat na nedávné výzkumy vývoje vědy v celém světě, které byly publikovány v nejprestižnějším časopise Nature. Česká republika se stala jednou ze šesti zemí s nejrychleji se rozvíjející vědou, dalších pět zemí jsou Čína, Rakousko, Norsko, Brazílie a Írán. V každé zemi byly zjištěny tři vědecké instituce, které nejvíce přispěly k růstu vědy ve své zemi. Jednou z tří institucí v Česku byla Slezská univerzita v Opavě, kte-

rá například předehnal Karlovu univerzitu v Praze. Dalšími dvěma institucemi jsou Akademie věd České republiky a Masarykova univerzita. To je velký úspěch Slezské univerzity. Jak je vidět, nehledě na to, že SLU je mladá univerzita, má vynikající výsledky jak v České republice, tak i v zahraničí.

Zůstal jste tady i po dokončení doktorátu – proč jste se tak rozhodl? Přednášel jste i na Oxfordu a jiných věhlasných univerzitách, určitě jste měl možnost zakotvit i tam. Mimo to, co jsem již říkal, že Opava je ideálním městem pro

by přiblížilo pochopení našeho původu. Samozřejmě by to také podpořilo rychlejší růst technologií. Nyní vědci dělají hodně práce tímto směrem a v příštích desetiletích lze očekávat velký pokrok. Předpokládám, že osidlovat vzdálené planety je cesta, ke které lidstvo dospěje, až bude mít technické možnosti, a to, i kdyby to nebylo nutné.

Navíc moje přítelkyně studuje v Ostravě, a proto bych odsud nechtěl odjíždět na dlouhou dobu. (smích) Navíc moje přítelkyně studuje v Ostravě, a proto bych odsud nechtěl odjíždět na dlouhou dobu. (smích)

Navíc moje přítelkyně studuje v Ostravě, a proto bych odsud nechtěl odjíždět na dlouhou dobu. (smích)

Navíc moje přítelkyně studuje v Ostravě, a proto bych odsud nechtěl odjíždět na dlouhou dobu. (smích)

Ve vesmíru je mnoho obyvatelných planet. Mimozemský rozumný život někde určitě existuje.

teoretika, je pro každého vědce velmi důležitý jeho profesní růst, a proto si myslím, že různé konference v zahraničí pomáhají osobnímu rozvoji. V Opavě vidím velký potenciál a cítím, že po ukončení doktorského studia se můj profesní růst nezastavuje. Stále máme mnoho zajímavých nevyřešených problémů, které jsme naznačili s profesorem Zdeněkem Stuchlíkem, doktorem Martinem Kolečkem a dalšími kolegy z ústavu fyziky.

Dívám se do budoucnosti s velkým optimismem. Věda je nyní populární jako nikdy a přitahuje mnoho mladých talentovaných lidí. Jedním z nejdůležitějších nevyřešených problémů moderní fundamentální fyziky je vytvoření teorie kvantové gravitace, která by s tímto otázkou mohla popsat objekty, jako jsou černé díry. To znamená kombinovat kvantovou fyziku s teorií gravitace. To by nám umožnilo vysvětlit singularitu, které vznikají v klasické teorii gravitace, popsat první momenty po velkém třesku, což

Nehledě na to, že jsem teoretický fyzik, samozřejmě velmi rád pozoruji hvězdy. Bohužel se to ale nestává často. Důvodem je nejen nedostatek času, ale i astronomické podmínky v Opavě, kde není bohužel hodně jasných nocí. Jen asi sto nocí za rok, bez ohledu na světelné znečištění ve městě. Například v Uzbekistánu je tento ukazatel více než tři sta dvacet. Ale v roce 2015 Slezská univerzita otevřela svou vlastní observatoř, kterou se snažím navštívit vždy, když mají otevřené hodiny a je jasné počasí. Tomáš Pustka

Arman Tursunov, Ph.D.

Narodil se 22. února roku 1991 ve městě Yangiyul ležícím v regionu hlavního města Uzbekistánu Taškentu. V Taškentu nejprve absolvoval hudební konzervatoř a následně si udělal magisterský titul z fyziky na Národní univerzitě v Uzbekistánu. V roce 2012 poprvé navštívil Opavu a i díky iniciativě děkana Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity Zdeněka Stuchlíka zde začal dělat doktorské studium. I po jeho dokončení v Opavě zůstal, dále působí na univerzitě a je členem dlitného týmu místních vědců zabývajících se teoretickou fyzikou. Na konci listopadu loňského roku obdržel Cenu ministra školství za výzkum vysokoenergetické astrofyziky, obecné teorie relativity a jeho úspěšné zapojení do projektů základního výzkumu Grantové agentury ČR a Centra Alberta Einsteinova pro gravitaci a astrofyziku. Účastnil se a sbíral ocenění na nejprestižnějších vědeckých konferencích po celém světě, jako například v ruském centru jaderných výzkumů Dubně, v New Yorku, na univerzitě v německém Oldenburgu či vhláslnem Oxfordu a dalších.

Arman Tursunov na konci loňského roku převzal Cenu ministra školství, mládeže a tělovýchovy.